

центрів культурно-пізнавального туризму сприяти популяризації екскурсій шляхом проведення рекламних заходів, створення спеціальних сайтів для шанувальників культурно-пізнавального туризму

Література: 1 Биржаков М Б Введение в туризм Учебник – СПб Издательский дом Герда, 2006 – 512 с 2 Дьякова Р А Основы экскурсоведения Учебное пособие – М Просвещение, 1985 – 335 с 3 Кифяк В Ф Организация туризма Навчальний посібник – Чернівці Книги XXI 2008 – 344 с 4 Кусков А С Рекреационная география Учебно-методический комплекс – М Флинта МПСИ, 2005 – 496 с 5 Организация туризма Учебное пособие / А П Дурович, Н И Кабушкин, Т М Сергеева и др, Под общ ред Н И Кабушкина – Мн Новое знание, 2003 – 632 с 6 Держкомстат Украины [http //www ukrstat gov ua](http://www.ukrstat.gov.ua) 7 – 32 Сайти управління статистики областей України

ИННОВАЦИОННЫЕ ФОРМЫ ЭКСКУРСИОННОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ

Бабичева Н. С., Хабибулина А. Р.

*НИУ «Белгородский государственный университет»
студентки кафедры туризма и социально-культурного сервиса
факультета бизнеса и сервиса*

*Научный руководитель к г н , ст преп Комарова М Е
г Белгород, Россия*

Инновации в туризме – разносторонние организационно-управляющие нововведения, состоящие в целенаправленных изменениях, производимых на разных уровнях индустрии туризма Сюда относятся правовое обеспечение туристических проектов, способность организации новых видов туристической деятельности, создание кардинально новых турпродуктов и товаров для путешествий, информационно-рекламное обеспечение туристического спроса, включающее в себя современные технологии Основные усилия по развитию инноваций в туризме направлены на повышение конкурентоспособности предприятий, на значительное улучшение туристического сервиса Инновационный процесс представляет собой поэтапное принятие нововведений в туризме

Наиболее перспективным направлением инноваций в сфере экскурсионного обслуживания представляется создание культурной, научной, просветительской, туристической деятельности на базе археологических этнографических архитектурных природно-ландшафтных музеев под открытым небом Заграницей примерами могут служить

Флево в Голландії, Лейр – експериментальна деревня раннього залізного віка в Данії, Батсер-Хилл – кельтське поселення в Англії, експериментальне середньовікове поселення в містечку Дюппель в ФРН, Памунки – археолого-етнографічний дослідницький центр, створений в 1976 г. за ініціативи вождів індіанського племені памунки в США. В останні роки музеїфіковані комплекси почали створюватися і в Росії: Костенки в Воронежській області – музей-заповідник на правому березі річки Дон, там знаходяться численні каменні і кістяні знаряддя, вироблення мистецтва; Аркаїм в Челябінській області – потужний науково-дослідницький, освітній і культурно-просвітительський комплекс; «Аркаїм» – укріплене поселення епохи бронзи і інші. Такі центри – нова модель діяльності культурних інститутів регіонів з практично неограниченими ресурсами і можливостями. На їх базі можна створити нову для багатьох регіонів сферу відпочинку і розваг.

Принципально новим напрямком є включення в обслуговування туристів, відпочиваючих, відвідувачів театралізації і ролевих ігор. Сюди ж входить відтворення історико-культурних ситуацій різного часу. При цьому глядачі мають можливість стати безпосередніми учасниками інтерактивного процесу. Це напрямки можуть бути пов'язані з екстремальними розвагами і видами діяльності, такими як різної складності походи, експедиції, експерименти і др.

На сучасному етапі розвитку внутрішнього туризму абсолютно необхідно повертатися до старим давно і несправедливо забутих, але найцікавішим маршрутам, розробленим ще в радянський час.

В даний час з'являється величезна кількість абсолютно нових туристичних напрямків: етнографічний, археологічний, флористичний, на туристичний ринок виносяться пропозиції фототурів, милітарі-турів, винних турів, релігійних і весільних турів. Розвиваються лікувальний, освітній, екологічний і інші види культурно-пізнавального туризму, з'являються нові музеї, в тому числі, приватні, з можливістю впровадження індивідуальних програм.

Розширення надання екскурсійних послуг вимагає від туристичних підприємств пошуку нових резервів. Нині такими можуть бути: розробка нових тем екскурсій; нові екскурсійні об'єкти, включені в маршрут екскурсії; використання різних видів транспорту; нові форми екскурсійного обслуговування; висока якість екскурсійного обслуговування; організація нових маршрутів.

Розробка нових тем екскурсій вимагає ряд додаткових організаційних моментів. Це залучення до роботи нових кадрів, пошук додаткових об'єктів, забезпечення транспортом для

доставки новых контингентов людей, и как следствие, рост объемов экскурсионных услуг.

Основой для разработки новой экскурсионной темы служат и новые для данной темы экскурсионные объекты, включаемые в маршрут. Поэтому было бы целесообразно экскурсионным учреждениям иметь «Сводные памятников» и паспорта (картотеку) объектов.

Использование различных видов транспорта (автобус, троллейбус, трамвай, метро, электрички и др.) дает значительную возможность расширения экскурсионного обслуживания. Хорошая организация работы этих видов транспорта в современных условиях позволит привлечь большее количество участников экскурсий.

К новым формам экскурсионного обслуживания населения следует отнести создание музейно-производственных комплексов, проведение таких видов экскурсий, как экскурсия-массовка, экскурсия-прогулка, экскурсия-пикник, учебная экскурсия. Не зря говорят: «Новое – это хорошо забытое старое». Возвращение организации таких форм работы, как экскурсионное обслуживание участников чествования лучших людей по профессиям, свадеб, обслуживание в вечернее время, оказание экскурсионных услуг в гостиницах, как для групп, так и для индивидуалов. Все это даст возможность поднять экскурсионное обслуживание на новый уровень.

Говоря о формах, не следует забывать о многовариантности экскурсионной программы и циклах экскурсий. Многовариантность экскурсионной программы предполагает обслуживание туристов в гостиницах, пансионатах, на турбазах и т. п. с предоставлением права выбора тем экскурсий туристами. При этом оплата экскурсий должна входить в стоимость путевки, но не должна превышать стоимость экскурсий, предусмотренных путевкой.

Развитию экскурсионной работы среди населения способствуют проводимые экскурсионными учреждениями циклы экскурсий.

Экскурсионные циклы можно разделить на следующие виды: общеобразовательный (состав группы с разносторонним уровнем образования, без учета возраста, интересов), состоящий из разных тем; тематический – исторический, литературный, архитектурно-градостроительный, религиозный и т. д.; для определенной группы участников.

Организация вариантов циклов экскурсий по тематике и содержанию для разных возрастных категорий с использованием различных форм проведения (пешеходные, транспортные, комбинированные) обеспечивает систематическое оказание экскурсионных услуг населению. При реализации цикла экскурсий уместно использовать абонемент. Последний не является финансовым документом, а носит рекламно-информационный характер.

Создание циклов экскурсий позволяет увеличить охват экскурсионными услугами, способствует решению социальных задач, направленных на повышение идейного и культурно-познавательного уровня населения

На этом фоне внедрение инноваций способствует не только развитию рассматриваемых сфер но и гармонизации отношений современного человека с обществом и природой.

Социально-культурный сервис и туризм призваны решать много задач рекреационно-восстановительную, образовательно-воспитательную, просветительскую, задачу сохранения, изучения и использования природного и историко-культурного наследия Они же являются постоянными, весомыми (а для некоторых регионов и основными) источниками дохода, решают проблему создания рабочих мест и т д Поэтому внедрение инноваций способствует не только развитию рассматриваемых сфер, но и гармонизации отношений современного человека с обществом и природой.

Литература: 1 Новиков В С, Инновации в туризме, 2 Малахова Н Н, Ушаков Д С Инновации в туризме и сервисе, 3 Гольдштейн Г Я, Инновационный менеджмент

ОБҐРУНТУВАННЯ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Бакуменко А. А.

*Харківський національний університет імені В Н Каразіна
студентка кафедри туристичного бізнесу
науковий керівник к і н, доц Парфіненко А Ю
м Харків, Україна*

Розвиток сільського зеленого туризму сьогодні має глобальний характер, він являє собою важливий сегмент туристичного бізнесу та розвивається в ряді країн В цьому сегменті зайнято десятки тисяч чоловік та обертаються мільярди доларів Щорічний приріст в сфері зеленого туризму достатньо стійкий та досягає по різних оцінкам від 10-20% до 30% на рік, а його доля в доходах від міжнародного туризму – до 15% [3, с 223]

В рекомендаціях Всесвітньої туристичної організації зелений туризм характеризується як фактор позитивного впливу на фізичне і фізіологічне здоров'я людей, соціальну рівновагу, підвищення працездатності колективів, власного та суспільного благополуччя, як потенційне джерело створення нових робочих місць на селі [5 с 20]